

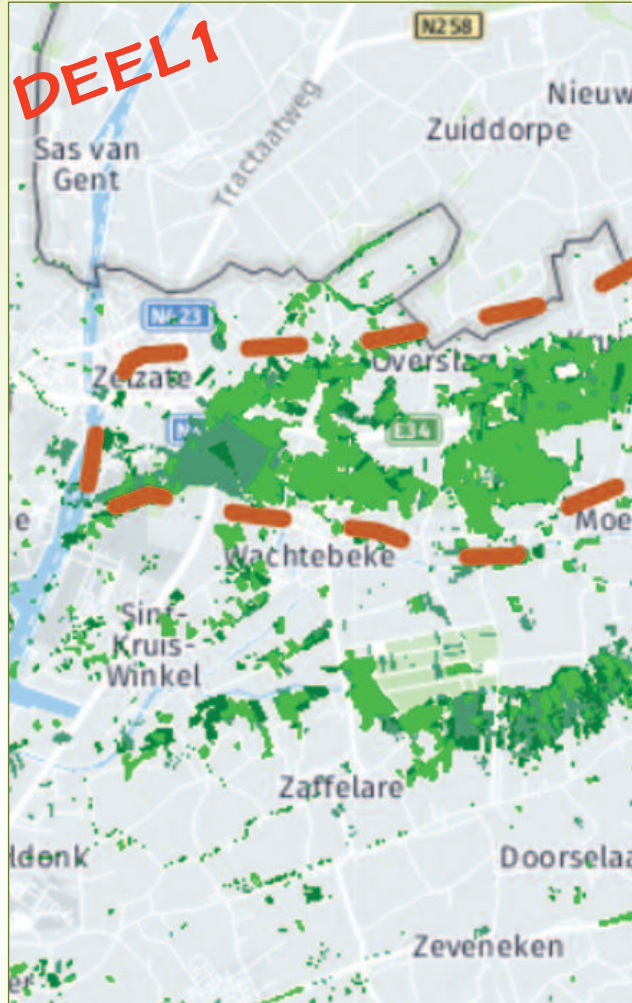
HET WAASLAND EN DE Z-VORMIGE BOSSTRUCTUUR

In dit eerste deel staan we stil met de situering van de Z-vormige bosstructuur en met een beperkte probleemverkenning: het verkleinen, het versnipperen en zelfs de vernietiging van bossen.

WAT? De Z-vormige bosstructuur is een officieel begrip in de 'ruimtelijke ordening'. Professor Allaert bedacht dit begrip in 1996 in het kader van een nieuw ruimtelijke-ordeningsplan voor het Waasland. Hij stelde vast, dat er nog vele bosrestanten in het Wase landschap aanwezig waren. Deze restanten hebben de vorm van de **letter Z**, op kaart bekeken.

WAAR? Deze bosrestanten omarmen de stad Sint-Niklaas aan west-, zuid- en oostzijde. Deze Z strekt zich uit van het Heidebos in Moerbeke, over Klein Sinaai, Sinaai, Puivelde, Belsele, Ruiters, Heide, Hoge Kouter, Puitvoet, De Ster tot Westakkers. Op volgende kaart zien we, hoe zo'n 250 jaar geleden die bosstructuur vrij sterk aanwezig was.

WAAROM? Om natuurverbindingen te herstellen. Want, deze verbindingen staan steeds meer onder druk door het verkleinen, het versnipperen en zelfs de vernietiging van het bosbestand. Het is bedroevend te moeten vaststellen, dat de toekomst van

Waarom ruimtelijke plannen?

Zorgen dat alle 6,7 miljoen Vlamingen zo goed mogelijk kunnen leven.

De gemiddelde bevolkingsdichtheid in Vlaanderen bedraagt 375 inwoners per km². Dat is veel in vergelijking met andere landen. Iederéén heeft verlangens : een aangename woonst, gezond voedsel, werk, onderwijs in de buurt, water, bossen en wijdse landschappen, sportmogelijkheden, cultuur, winkelmogelijkheden....

Er is dus veel nood aan voorzieningen, transportmogelijkheden, gebouwen, ...

Als iedereen helemaal vrij mag doen wat ie wil, komen we er niet.

We moeten onze ruimte oordeelkundig ordenen zodat iederéén aan zijn trekken komt met zo weinig mogelijk hinder voor anderen en zo weinig mogelijk aantasting van de natuur... We houden daarbij best ook rekening met de kenmerken van onze streek (rivieren, bodem, reliëf, bossen ...). Daarom zijn er in het verleden ruimtelijke plannen gemaakt (gewestplannen, structuurplannen,...). Nu spreekt men over: 'beleidsplannen ruimte'.

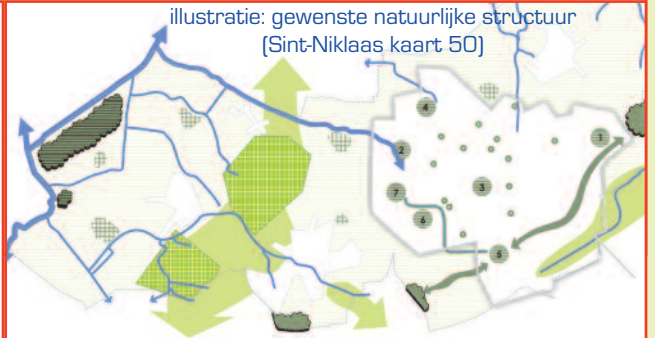
LEGENDE :

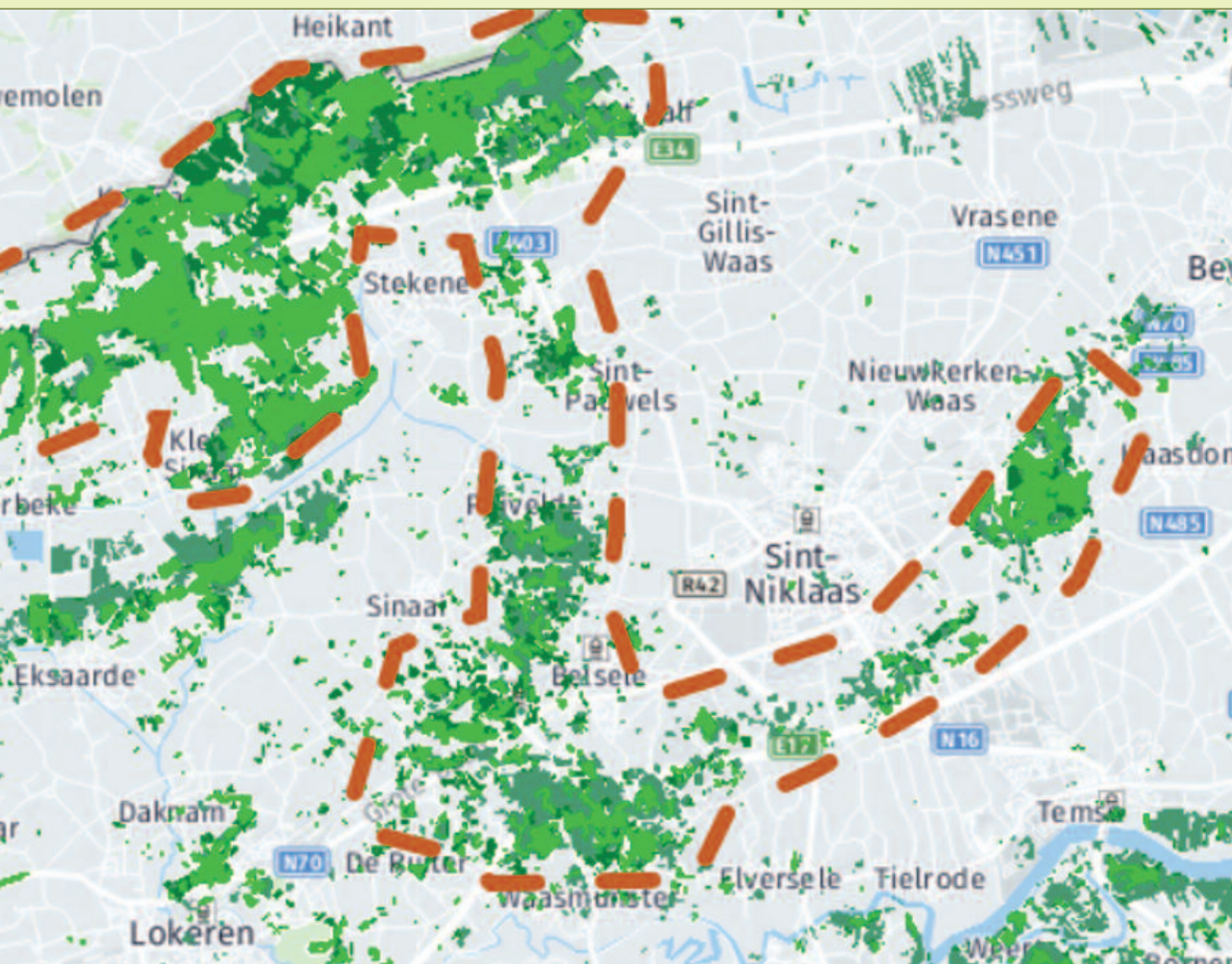
- Grote oeverwal natuur (in ontwikkeling)
- Natuurverbindingsgebied
- Ecologische infrastructuur bovenstaande niveau
- Natuurvervoergebied (suggesie)
- Natuurruimte op laagst niveau
- Concentratie kleinere natuurruimten op laagst niveau
- Natuurverbinding op laagst niveau
- park
- groen erf
- groen erf
- Netwerk kleine landschapselementen

Stratagematoelen :

1. Oever
2. Sportcentrum Ruiterbale
3. Schoolpark
4. Charnobelei
5. Puitvoet
6. De Wieringen
7. Vloegere ontginningsputten Bok

Wijk- of buurtgroen

Z-vormige bosstructuur Waasland: weergave van de bebossing op de kaarten van Ferraris (1771-1778), Vandermaelen (1846-1854) en op de topografische kaarten (1910-1940) [samengesteld op Geopunt.be, per 13/4/2022] en aangevuld met de contourlijn.

deze structuur niet verzekerd is. Want er is nog zo goed als niets mee aangevangen. De wegen waren vroeger nog niet in gebruik als drukke verkeersweg. En vele straten waren nog niet verkaveld. Zo bekeken, voel je meteen aan hoe ruimtelijk beleid en mobiliteitsbeleid elkaar verzwakken, terwijl men al ruim 25 jaar geleden, beloofde om de natuurlijke verbindingen te herstellen.

PROBLEEMVERKENNING -- Verkleining, versnippering en vernietiging van bos door schaalvergroting en functionele ruimtelijke ordening. Pakweg een eeuw geleden waren er weinig drukke wegen.

Het waren toen veeleer paden, dreven of kleine kas-seibaantjes. Naarmate de bevolking toenam, samen met de moderne levensstijl, nam de verstedelijking buiten de steden toe. Alles verstedelijkte. Landelijke straten werden volop verkaveld. Afstanden werden groter. Wegen werden drukker. En ze werden voortdurend aangepast aan die drukte. Door deze schaalvergroting nam het ruimtebeslag sterk toe. Elke functie, zoals wonen, bedrijven, landbouw en groen kreeg een plek op bestemmingsplannen. En later werden selecties doorgevoerd voor de lijninfrastructuren met de categorisering van wegen, spoor- en waterwegen. Het ging van kwaad naar erger door deze ruimtelijke ordening. Deze steunde op het scheiden van functies. Wonen, werken, recreatie en verkeer – het moest allemaal een plaats krijgen. Verkleining van het bosbestand was het resultaat. Zo ontstond de versnippering van wat ooit vrij grote boscom-

Is dit het lot van de boomarter in het stiltegebied te Sinaai, Fondatie?

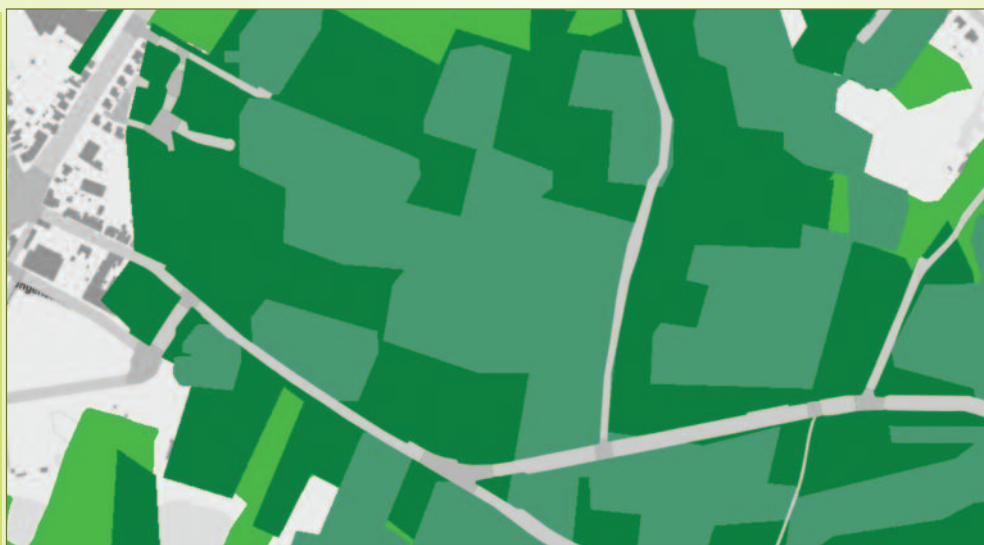
En, Moerbeke, ontbossing, lente 2022.

Sinaai, bossen rondom de stationsbuurt (1770 ... 1940) verminkt door aanleg wegen met verkavelingen en spoorweg.

En ontbossing in dezelfde buurt, lente 2022.

Bossen aan De Ster, verkaveld en doorsneden door dreven en drukke wegen.

Bosgebied door de Wase cuesta met dwars er dooreen de E17: verkleind door de vele verkavelingen (Heide) en vernietiging van de natuurverbindingen door de E17.

Rechts van deze weg, de N41, wil men het nieuwe ziekenhuis op 16 ha landbouwgrond inplanten. In het verlengde van wat rechts buiten beeld reeds verminkt werd aan de Z-vormige bosstructuur, Waasland Shopping met veel beton, de N16 extra breed met ernaast links en rechts, nog laterale wegen,...dooreen de E17: verkleind door de vele verkavelingen (Heide) en vernietiging van de natuurverbindingen door de E17.

plexen waren. Door de verkeersdruk op de wegverbindingen werden de dwars daarop bestaande natuurlijke verbindingen gewoon versnipperd. Uiteindelijk resulteert dit in vernietiging. Want, wegverbindingen gingen natuurverbindingen zodanig overheersen, tot men kan spreken van vernietiging van deze natuurlijke verbindingen. Volgende afbeeldingen geven weer hoe wij omspringen met onze bossen.

HOOP -- In elk geval is er hoop.

Natuurpunt geeft de aanzet met Toekomstbeeld 2050. Zie: www.natuurinhethart.be. Ook op volgende pagina. En de stad Sint-Niklaas gaat volop voor de 'Lobbenstad' en enkele **heel concrete projecten** waaronder de Grote Markt, de 'straat van de toekomst' (Kardinaal Cardijnlaan), de N70 als stadsboulevard,... Zie [KLIKpagina](#)

Kan de betonstop en de modal shift het tij keren?

In een **tweede deel** gaan we dieper in op de kansen die de bouwshift (ook gekend als betonstop) en de modal shift (het verminderen van het autogebruik) bieden voor deze natuur, die nu ontsnipperd, vergroot en hersteld moet worden.

Voorbeelden en extra informatie kan je gemakkelijker aanklikken via:

www.hetgroenewaasland.be/klik

2050

- 1 Windmolens waar ze minst impact hebben op natuur en maximaal renderen
- 2 Akkers met bloemenranden
- 3 Laagstamfruitteelt als buffer tussen intensieve landbouw en natuurgebied
- 4 Precisie landbouw met robots (en drones) vermindert de milieudruk en bodemcompactering
- 5 Holle wegen zijn weer biodiversiteitshotspots
- 6 Duurzame en erosiebestendige akkerbouw zoals strokenteelt met niet erosiegevoelige gewassen
- 7 Meanderende rivier met ruimte om te overstromen en water te bufferen
- 8 Hemelwater gebufferd via wadi's
- 9 Woonkernen met meerlaagse bebouwing en veel openbaar groen
- 10 Robuuste verbonden (bron)bossen met ecoducten over wegen
- 11 Weilanden met graften, heggen en houtkanten
- 12 Hooilanden nabij rivier en extensieve begrazing wat hogerop (binnen winterdijk)
- 13 Natuur, korte keten-landbouw en voedselbos aan de dorpsrand
- 14 Veengebied blijft nat en legt koolstof uit de lucht vast
- 15 Woonkernen buiten overstromingsgebied

Ga naar de website www.natuurpunt.be en zoek natuur in het hart

www.natuurpunt.be/pagina/natuur-het-hart-vlaanderen-2050